

45. MEKTUP

٤٥ - ﴿الْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالْأَرْبَعُونَ: إِلَى مَوْلَانَا سُلْطَانِ السَّرْمَهَنْدِيِّ فِي غُلُوِّ شَأْنِ قَلْبِ الْمُؤْمِنِ وَالْمَسْنَعِ عَنْ إِيْذَائِهِ نُقِلَ بِالْمَعْنَى﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ أَمَّا بَعْدُ فَاغْلُمُوا أَنَّ الْقَلْبَ حَارُّ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَلَيْسَ شَيْءٌ أَقْرَبَ إِلَى جَنَابِ قُدْسِهِ كَالْقَلْبِ إِيَّاكُمْ وَإِيْذَاءُهُ آتَى قَلْبٍ كَانَ مُؤْمِنًا كَانَ أَوْ غَاصِيًا فَإِنَّ الْجَارَ وَإِنْ كَانَ غَاصِيًا يُحْمَى فَاحْذَرُوا مِنْ ذَلِكَ وَاحْذَرُوا فَإِنَّهُ لَيْسَ بَعْدَ الْكُفْرِ الَّذِي سَبَّبَ إِيْذَاءَ اللَّهِ تَعَالَى ذَنْبٌ مِثْلُ إِيْذَاءِ الْقَلْبِ فَإِنَّهُ أَقْرَبُ مَا يَصِلُ إِلَيْهِ سُبْحَانَهُ وَالْخَلْقُ كُلُّهُمْ عِبِيدُ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَالضَّرْبُ وَالْأَهَانَةُ لِعَبْدٍ آتَى شَخِصٌ كَانَ يُوجِبُ إِيْذَاءَ مَوْلَاهُ فَمَا شَأْنُ الْمَوْلَى الَّذِي هُوَ الْمَالِكُ عَلَى الْأَطْلَاقِ فَلَا يَتَصَرَّفُ فِي خَلْقِهِ إِلَّا بِالْقَدْرِ الَّذِي أَمَرَ بِهِ فَإِنَّهُ لَيْسَ يَدَاخِلُ فِي الْإِيْذَاءِ بَلْ هُوَ امْتِنَالٌ لِأَمْرِ اللَّهِ تَعَالَى مِثْلُ الرَّائِي الْبَكْرِ حَدُّهُ مِائَةٌ سَوِطٌ فَلَوْ رَادَّ أَحَدٌ عَلَى مِائَةٍ كَانَ ظَلَمًا وَدَاخِلًا فِي الْإِيْذَاءِ وَاعْلَمُوا أَنَّ الْقَلْبَ أَفْضَلُ الْمَخْلُوقَاتِ وَأَشْرَفُهَا وَكَمَا أَنَّ الْإِنْسَانَ أَفْضَلُهَا لِأَجْمَالِهِ وَجَمْعِهِ مَا فِي الْعَالَمِ الْكَبِيرِ كَذَلِكَ الْقَلْبُ لِجَامِعِيَّتِهِ مَا فِي الْإِنْسَانِ وَكَمَالِ بِسَاطِعِهِ وَاجْتِمَاعِيَّتِهِ فَإِنَّهُ كُلَّمَا كَانَ الشَّيْءُ أَشَدَّ إِيْجَالًا وَآكَثَرُ جَمْعِيَّةً يَكُونُ أَقْرَبَ إِلَى جَنَابِهِ تَعَالَى وَإِنْ مَا فِي الْإِنْسَانِ إِمَّا هُوَ مِنْ عَالِمِ الْخَلْقِ أَوْ عَالِمِ الْأَمْرِ وَالْقَلْبُ بَرَزَخُ بَيْنَهُمَا وَفِي مَرَاتِبِ الْعُرُوجِ يَتَعَرَّجُ بِمَا يَتَضَمَّنُهَا لَطَائِفُ الْإِنْسَانِ إِلَى أَصُولِهِ مَثَلًا يَكُونُ عُرُوجُهُ أَوَّلًا إِلَى الْمَاءِ ثُمَّ إِلَى الْهَوَاءِ ثُمَّ إِلَى النَّارِ ثُمَّ إِلَى أَصُولِ اللَّطَائِفِ ثُمَّ إِلَى الْأَنْسِمِ الْجَزَائِي الَّذِي هُوَ رَبُّهُ ثُمَّ إِلَى كُلِّيَّةٍ ثُمَّ إِلَى مَا شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى بِخِلَافِ الْقَلْبِ فَإِنَّهُ لَيْسَ لَهُ أَصْلٌ يَتَعَرَّجُ إِلَيْهِ بَلْ يَكُونُ الْعُرُوجُ مِنْهُ أَوَّلًا إِلَى الذَّاتِ تَعَالَتْ وَأَنَّهُ بَابُ غَيْبِ الْهُيُوتِ لَكِنَّ الْوُصُولَ مِنْ طَرِيقِ الْقَلْبِ وَحَدَهُ يَغْيَرُ ذَلِكَ التَّفْصِيلُ مُتَعَسِّرٌ وَإِنَّمَا يَتَيَسَّرُ الْوُصُولُ بَعْدَ إِتِمَامِ ذَلِكَ التَّفْصِيلِ أَلَا تَرَى أَنَّ الْجَامِعِيَّةَ وَالْوُسْعَةَ فِيهِ إِنَّمَا تَكُونُ بَعْدَ طَبَقِ تِلْكَ الْمَرَاتِبِ التَّفْصِيلِيَّةِ وَالْمُرَادُ مِنَ الْقَلْبِ هَهُنَا هُوَ الْقَلْبُ الْجَامِعُ الْبَسِيطُ لَا الْمُضْعَةُ اللَّحْمِيَّةُ.

﴿ TÜRKÇE ANLAMI ﴾

- Mevlânâ Sultan Serhendî'ye yazılmıştır.
- Mü'min kalbinin yüceliği ve ona eziyet etmekten sakındırmak .

Hamd, âlemlerin Rabbi olan AllahTeâlâ içindir. Salât u selâm Resûlullah Efendimiz ve onun ailesi üzerine olsun.

İyi biliniz ki, kalp, Allah Sübhânehû'nun komşusudur; onun mukaddes zâtına kalpten daha yakın bir şey yoktur. O halde ister mü'min olsun ister âsî olsun, kalbe eziyet etmekten sakınınız. Çünkü komşu âsî de olsa himâye edilir. Aman bundan uzak durun! Zirâ küfürden sonra, kalbe eziyet etmek kadar Allah teâlâ'nın incinmesine sebep olan başka bir günah yoktur. Çünkü kalp yaratılmışların içinde Allah Sübhânehû'nun en yakınına ulaşabilendir.

Halkın hepsi Allah Teâlâ'nın köleleridir. Her hangi birinin kölesini dövmek ve ona hakaret etmek bile efendisinin incinmesine sebep olur. O halde mutlak mâlik olan Mevla Teâlâ Hazretleri'nin şanı düşünülüğünde, yaratıkları üzerinde tasarrufta bulunmak, ancak O'nun emrettiği kadarıyla mümkündür... Bu kadar tasarruf, eziyet değil, Allah Teâlâ'nın emrine sarılmak olur. Mesela, bekarken zina eden kişiye verilecek ceza yüz sopadır. Eğer biri çıkıp da bu miktarı artırırsa zulüm olur ve bu yaptığı, eziyet dairesine girer.

İyi biliniz ki, kalp yaratıkların en üstünü ve en şereflişidir. Nasıl ki insan, büyük alemin özeti olması ve onda olan her şeyi kendisinde toplaması sebebiyle yaratılanların en üstünü olduysa, kalp de aynı şekilde, insanda olan her şeyi kendinde toplaması, yalın ve hulasa olması sebebiyle en üstün olmuştur. Zirâ bir şeyin hulâsa olma durumu ne kadar yoğun ve cem'iyeti de ne kadar fazla olursa Allah Sübhânehû'nun zâtına yakınlığı o kadar çok olur.

İnsanda bulunan şeyler ya halk âleminde ya da emir âleminde. Kalp ise bu ikisinin arasındaki geçittir. Yükselme mertebelerinde, insan latîfeleri, bu mertebelerin içerdiği şeylerden asıllarına kadar ulaşır. Meselâ, önce suya yükselir... Ardından hava-ya, sonra ateşe, sonra latîfelerin asıllarına, sonra terbiye edicisi olan cüz'î isme, sonra küllîsine daha sonra da Allah Teâlâ'nın dilediği yere kadar yükselir. Kalp ise böyle değildir... Çünkü kalbin yükseleceği bir asıl

yoktur... Bilakis yükselmeye kendisinden başlayarak Zât Teâlâ'ya kadar varır. Kalp, gayb hüviyetinin kapısıdır. Ancak bu açıklanan mertebelere uğramaksızın, yalnızca kalp yoluyla yükselmek çok zordur... Vuslat ancak, bu mertebelerin tamamlanmasından sonra mümkün olur.

Görülmez mi ki, kalbin kuşatıcılığı ve genişliği zikredilen bu tafsîlî mertebeleri aştıktan sonra gerçekleşmektedir. Buradaki kalpten maksat kuşatıcı ve basît olan kalptir. Yoksa et parçasını kastetmiyoruz.

KELİME ANLAMI

45. إِلَى الْمَكْتُوبِ الْخَامِسِ وَالْأَرْبَعُونَ < Kırk beşinci mektup (Kime gönderilmiştir?) إِلَى فِي عُلُوِّ شَيْءٍ Mevlana Sultan Serhendi'ye (Ne hakkındadır?) وَمَنْعَ عَنْ إِذْيَايِهِ Ve ona Müminin kalbinin şanının yüceliği (Daha?) eziyet etmeyi yasaklama hakkındadır نَقَلَ بِالْمَعْنَى Bu mektup manaca yazılmıştır. >

Salat-u ve السَّلَامُ Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ Allah'ın elçisi Muhammed'e عَلَى رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ Ve bütün ehline olsun اَمَّا بَعْدُ (Hamd ve salatın) sonra فَاعْلَمُوا Biliniz ki, اَنَّ الْقَلْبَ جَارُ اللَّهِ Daha yakın hiçbir şey Kalp Allah Teâlâ'nın komşusudur وَلَيْسَ شَيْءٌ اَقْرَبَ سُبْحَانَهُ Kalp Allah Teâlâ'ya (Ne gibi yakın?) اِلَى جَنَابِ قُدْسِهِ Kime yakın? Kalp gibi اَتَى قَلْبٍ كَانَ Hangi kalp olursa olsun اِيَّاكُمْ وَإِذْيَايَهُ Kalbe eziyet etmekten sakınınız İster mümin olsun ister asi عَاصِيًا Komşu asi olsa da فَاحْذَرُوا مِنْ ذَلِكَ وَاحْذَرُوا كُفْرًا Korunur Sakınınız! Sakınınız! اَلَّذِي سَبَبَ دَنَبَ بِمَثَلِ إِذْيَايِهِ الْقَلْبِ (Ne yoktur?) Kİ, o Allah'ın incinmesine sebebidir اِلَى اِيْذَايِهِ اللّٰهُ تَعَالٰى Kalp inciltmek gibi bir günah اِلَيْهِ سُبْحَانَهُ Zira kalp, Allah Teâlâ'ya ulaşan şeylerin en yakınıdır اَلَّذِي كُلُّهُمْ عِبِيدُ اللّٰهِ سُبْحَانَهُ Bütün insanlar Allah'ın

Allah'ın dilediği yerlere يَخْلُقُ الْقَلْبُ Kalp farklıdır أَصْلُ لَهُ فَإِنَّهُ لَيْسَ لَهُ أَصْلٌ Çünkü kalbin bir aslı yoktur ki يَرْجِعُ إِلَيْهِ Kalp ona yükselsin مِنْهُ أَوَّلًا Bilakis kalbin ilk yükselişi olur (Kime olur?) وَآلَهُ بَابٌ غَيْبٌ إِلَى الذَّاتِ تَعَالَتْ Zat Teâlâ'ya Fakat, لَكِنَّ الْوُضُوءَ مِنْ طَرِيقِ الْقَلْبِ وَخَدَهُ كَيْفَ الْهُيُوتِ Ve kalp, gayb hüviyetinin kapısıdır وَخَدَهُ كَيْفَ الْهُيُوتِ sadece kalp yoluyla ulaşma (Nasıl?) يُغَيِّرُ ذَلِكَ التَّفْصِيلِ Bu tafsil olmadan مُتَعَيِّرٌ Zordur اِنْتِمَاءُ ذَلِكَ وَأَنْمَا يَتَّيَسَّرُ الْوُضُوءُ Ulaşma ancak nasip olur (Ne zaman?) أَنْ الْجَامِعِيَّةَ Görmey misin ki? التَّفْصِيلِ Bu tafsil tamamlandıktan sonra اِنْمَا تَكُونُ بَعْدَ طَيِّهِ Ancak aştıktan وَالْمُرَادُ مِنَ الْقَلْبِ شُ تِلْكَ الْمَرَاتِبِ التَّفْصِيلِيَّةَ Şu tafsilatlı mertebeleri sonra olur (Neyi?) هُنَا Burada kalpten maksat الْحَامِيعُ الْبَسِيطُ Kapsayan ve basit olan كَالْطَّرِيقِ لَا الْمُضْغَةُ الْحَمِيَّةُ Yoksa et parçası değildir...